

زمان و زانین

زبان و دانستن

(د مجموعه در یک کتاب برای بچه‌های کرمانج)

علیرضا سپاهی لایین

سرشناسه: سپاهی لایین، علی‌رضا، ۱۳۵۰-
عنوان و نام پدیدآور: زمان و زانین / زمان شیرین: زبان و دانستن = Ziman û Zanîn / علیرضا سپاهی لایین؛ تصویرگر
امیر شادکام.

مشخصات نشر: بجنورد: بیژن یورد، ۱۳۹۷.

مشخصات ظاهری: ۴۷ ص: مصور.

شابک: 3-78-8781-600-978

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: کردی کرمانجی

یادداشت: گروه سنی: الف، ب.

موضوع: کرمانجی — راهنمای آموزشی

موضوع: Kormanji dialect -- Study and teaching

موضوع: الفبا، کردی

موضوع: Kurdish alphabet

موضوع: شعر کمان (کردی)

موضوع: Children's poetry, Kurdish

موضوع: کردی، واژگان

موضوع: Kurdish language -- Vocabulary

شناسه افزوده: شادکام، امیر، تصویرگر

رده بندی دیویی: ۱۳۹۷: ۳۱۱.۳۴۲

شماره کتابشناسی ملی: ۱۶۸۳۰

بجنورد: خیابان طالقانی غربی، محله قالی ۴۵، پلاک ۳، طبقه ۲+

تلفن: ۰۹۱۵۱۸۸۳۴۹۹ — ۰۹۱۵۳۰۴۷۵۱

عنوان: زمان و زانین / زمان شیرین

شاعر: علیرضا سپاهی لایین

ناشر: بیژن یورد

تصویرگر: امیر شادکام

سال و نوبت چاپ: ۱۳۹۸

چاپ: مهتاب

قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

شابک: 3-78-8781-600-978

فهرست:

ح	مقدمه
۱	تلفبی
۶	نامه
۸	دوقیز
۱۰	مسکه
۱۲	نخیر
۱۴	بایر
۱۶	ساری
۱۸	دو چیک
۲۰	ناترس
۲۱	داگیر

زانی شیرین

۲۵	خوه دی
۲۷	نامه ۳
۲۹	کانی
۳۱	پاشه روژ
۳۳	نه ترس
۳۵	سا وه
۳۷	شیرۆ
۳۹	زمان

مقدمه

دوستان همدل و همزبانم، درود.

این درود و مقدمه را به پارسی می‌نویسم تا همین ابتدای کار روشن کنم که ما کردها عاشق زبان ملی خویشیم و تاکید بر آموختن زبان مادری (کردی)، منافاتی با این عشق ندارد. تاکید، تنها برای این است که زبان کردی را به عنوان بخشی از میراث فرهنگی ایرانزمین حفظ و تاکید کنیم. همان‌طور که دانشمندان گفته‌اند، کودکانی که از ابتدا دو زبان می‌آموزند، ذهن و مغز با ظرفیت‌بندی دارند و استعدادشان برای رشد و آموزش و فراگیری علوم بیشتر است پس چرا کودکان را از دانایی و توانایی بیشتر، بی‌نصیب کنیم؟ کتابی که در دست دارید، در واقع مجموع دو کتاب شعر در یک جلد است که به دلایل مختلف و از جمله کاستن از هزینه ملی تولید و خرید، در یک مجلد منتشر شده است.

این شعرها که حاصل سال‌ها سرودن و گردآوری است، برای کودکان کرمانج سروده شده است؛ کودکانی که تا زمان نگارش، ویژه در خراسان، به دلیل نبودن پیشینه‌ی نوشتاری و محدود بودن آثار منتشره به زبان مادری از خواندن و نوشتن زبان کرمانجی محروم بوده‌اند و متأسفانه، همین دلیل ناکافی و غنده، بهانه دست اغلب پدر و مادرها داده است که به جای تلاش بیشتر برای آموختن زبان مادری بچه‌های عزیزشان را از آموختن زبان شیرین کرمانجی، منع و بی‌بهره کنند. درحالی که ما در رگت‌ها و - صد البته - هم کوچک‌ترها می‌دانند برای یادگیری زبان‌های دیگر، نیازی نیست کودکان خویش را از زبان مادری محروم کنیم. آنها که از زبان و فرهنگ قومی خود گریزان بوده‌اند، همیشه در برابر این پرسش قرار دارند که: به‌راستی، در برابر از دست دادن زبان مادری چه چیز مهم و ارزشمندی به دست آورده‌اند؟! می‌دانیم که پاسخ آنان شرمندگی و سکوت است. و صد البته؛ آنها چیزی به دست نیاورده‌اند که هیچ، بسیاری چیزها چون فهمیدن زبان مادر، درک هویت قومی و ملی، حفظ اصالت تاریخی و غرور مثبت ملی، امکان ارتباط با دیگر کردها و لذت بردن از موسیقی و ترانه‌های زیبای کردی و... را نیز از دست داده‌اند.

انتشار این کتاب و کتابهایی مثل این از دوستان شاعر و نویسندگی خراسانی‌ام، می‌خواهد جلوی این ضرر بزرگ و غم‌انگیز ملی را بگیرد. من پیش از این کتاب‌هایی برای گروه‌های

سنی الف تا دال به زبان شیرین پارسی نوشته و منتشر کرده‌ام. اما سالهاست در این فکرم که به زبان عزیز مادری‌ام (کردی) نیز برای بچه‌ها شعر بگویم. هرچند تخصص و تمرکز من، بر شعر کودک نیست، خدا را سپاس که عجلالتا این توفیق دست داده‌است و با سرودن این شعرها و انتشار این دو کتاب در یک جلد، شاید تاحدی از زیر بار دین بزرگم به زبان مادری و کودکان هم‌زبانم بیرون بیایم. در این کتاب، کوشیده‌ام تا شعرها را با داستان تلفیق کنم و در این راه، از زندگی روزانه‌ی خود و دیگر هموطنانم الگو و الهام گرفته‌ام. اسامی قهرمانان این «شعر- قصه» ها اغلب از میان فرهنگ نام‌های کردی و از بین نامهای محل زندگی‌ام انتخاب شده‌اند تا هم واقعی بودن ماجراها را نشان دهم، هم به‌نوعی دیگران را به انتخاب نام‌های اصیل کرمانجی تشویق کنم. همچنین سعی کرده‌ام روحیه آزادی، طبیعت دوستی، مهربانی، فداکاری، دانش دوستی و انسان دوستی را در لابلای شعرهایم مطرح و تشویق کنم تا چیزی که ما کرده‌ها در طول تاریخ به آن مشهور و مفتخر بوده‌ایم، در میان ما و در رفتار ما با قوت و قدرت واقعی به‌دست آید. علاوه بر این اگر در این شعرها گاهی از کلماتی استفاده شده است که شاید کلمات گویا و خوش شناسنت، دو دلیل دارد؛ یکی اینکه معادل مناسبشان را در کردی امروز خراسان نیستم و نمی‌دانم؛ دیگری؛ خواسته‌ام کودکان با این کلمات آشنا شوند تا واژه‌های نوساخته یا فراموش شده‌ی زبان خود را نیز فرا بگیرند. همچنین در اتفاق نظر با اهل قلم، می‌خواهیم بچه‌های خود را با سبک نوشتاری رسم الخط‌های استاندارد کردی (در این جا آرامی) آشنا کنیم. به تصریح دلسوران دانا، این آشنایی، زمینه‌ی توانایی بیشتر فرزندان ایران و خدمت بیشتر به زبان‌های ملی و قومی است.

دوست دارم؛ ما؛ علیرضا سپاهی لایین
(کاوه زیدی)